

Finns öronstriten i Södermanland?

BÖRGE PETTERSSON

Öronstriten (*Ledra aurita*) är vår näst största strit (efter bergscikadan). Utseendet är ganska egendomligt med öronlika utskott från mellankroppen och ett nästan skovellikt, uppifrån tillplattat och utdraget huvud (Fig. 1). Honan är 1,5-1,8 cm lång medan hanen stannar vid ca 1,3. Larverna är starkt tillplattade uppifrån och har därför även de ett mycket speciellt och typiskt utseende. De påminner faktiskt mer om gråsuggor eller vissa tropiska kackerlackor än om stritar.

Arten är rödlistad (hotkategori 2) och anses vara mycket sällsynt i vårt land. Den är aldrig rapporterad från Södermanland.

Öronstriten är påträffad i Skåne, Blekinge, Småland, Öland, Gotland, Halland, Östergötland, Västergötland och nyligen så långt norr ut som i södra Uppland (Eldgarnsö i Mälaren).

På Öland har arten de två senaste somrarna observerats komma till ljus vid fyra olika tillfällen, ibland med mellan 5 och 10 individer. Tidigare har den tagits på lampa i Skåne av Carl H. Lindroth på 70-talet, Ulf Gärdenfors 1990 samt av Magnus Wadstein i Östergötland 1991. Alla ljusfångade exemplar som könsbestämts har varit hannar. Också från Tyskland finns rapporter om att arten kommer till ljus.

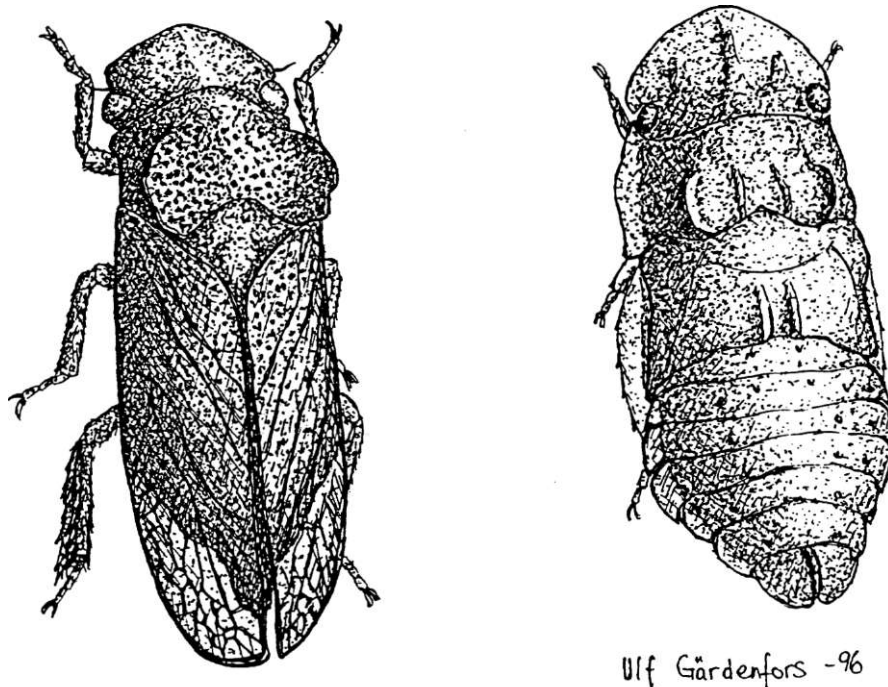

Fig. 1. **Öronstritar** (x6). Den vuxna striten (t.v.) känns framför allt igen på mellankroppens öronlika utskott och larven (t.h.) på sitt platta och gråsuggelika utseende. Teckningar: Ulf Gärdenfors.

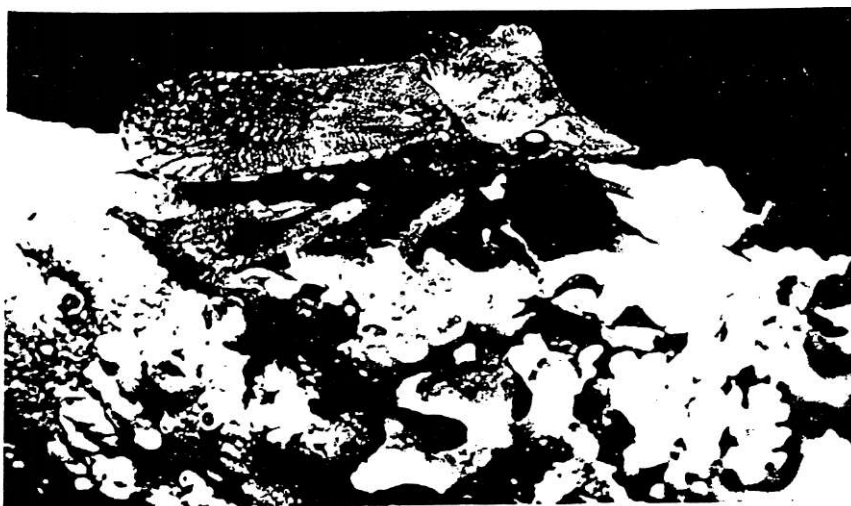
Det är tydligt att de entomologer som studerar stritar skulle ha stor nytta av att utöka sina metoder med lampfångst. Deras traditionella slaghåv och slagskärm är inte tillräckligt effektiva för att någorlunda regelbundet ge belägg för öronstritens närvaro i ett område. Den framlidne store svenske experten på Hemiptera Frej Ossiannilsson skrev för några år sen om *Ledra*: "sedan 1948 försvunnen från enda fyndorten i Östergötland, trots upprepat sökande". Nyligen togs den som nämnts ovan vid en lampa i detta landskap. I Västergötland är den inte tagen

EFTERLYSNING! LEVANDE ÖRONSTRITAR ÖNSKAS!

Denna maning riktar sig särskilt till dig som fångar fjärilar på lampa men också till dig som använder slaghåv och slagskärm.

För studier av spellåten önskas levande exemplar (både larver och vuxna) av öronstrit (*Ledra aurita*). Se beskrivning och figur ovan. De vuxna hannarna kommer gärna till lampor vid ljusfångst. Larverna fås med slagskärm och slaghåv i lövträd och buskar, särskilt ek och hassel. Djuren kan skickas t ex i en filmburk tillsammans med lite fuktigt hushållspapper eller ett färskt blad så att de inte torkar ut. Gör gärna något litet lufthål i locket. Förvara burken i kylskåp om du inte kan skicka den omedelbart. Adress: Prof. Jan Pettersson, SLU, Box 7044, 750 07 Uppsala.

Ingemar Åhlén, Jan Pettersson och Börje Pettersson

Öronstrit (hane) tagen på ljus i Runsbäck S om Följestaden, Öland. 28.8.96 coll.Mats Liljeborg
Djuret har placerats på grenen (efter avlivning) för fotografering
Foto: Börje Pettersson

---

sedan gamle Leonard Gyllenhaals dagar 1829. Kanske räcker det med att lokala fjärilsentomologer som fångar på ljus blir uppmärksammade på arten för att den ska upptäckas på nytt också här?

Öronstriten lever uppenbarligen ett mycket undangömt liv och kan lätt förbises av entomologerna. Eftersom den som nämnts ovan nyligen upptäckts på en ö i Mälaren i Uppland är det alltså högst sannolikt att den finns även i Södermanland utan att ha blivit upptäckt och igenkänd av någon med tillräckliga kunskaper. Kanske döljer det sig hittills oidentifierade exemplar av arten bland insekter tagna i landskapet av olika entomologer? Titta gärna igenom dina lådor med nya ögon! Nyligen upptäckte Bengt Andersson i Nybro denna strit när han gick igenom sina 20 år gamla samlingar från Gotland. Det var det första fyndet för landskapet!

Det är alltså mycket önskvärt att alla eventuella fynd av denna lättidentifierade art i framtiden dokumenteras och rapporteras. Alla som tar fjärilar (eller andra insekter) på ljus bör känna sig manade. Jag tar gärna emot sådana uppgifter för vidarebefordran till ArtDatabanken. Eftersom öronstriten är lätt att känna igen bör det vara enkelt för alla fjärilssamlare att hålla utkik efter den. För könsbestämning är det bra om varje individ kan längdmätas med en noggrannhet på 1 mm.

Källor

Ehnström B. & Waldén H. W. 1986. Faunavård i skogsbruket. Del 2 - Den lägre faunan. — Skogsstyrelsen, Jönköping.

- Ossiannilsson, F.* 1981. The Auchenorrhyncha (Homoptera) of Fennoscandia and Denmark.
— Fauna Ent. Scand. 7:2.
- Pettersson, B.* 1996. Öronstriten funnen på tre nya öländska lokaler. — *Lucanus* 1:38-39.
- Sedlag, U. et al.* 1986. Insekten Mitteleuropas. — Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart.
- Personlig kommunikation med *Bengt Andersson, Carl-Cedric Coulianos, Markus Franzén, Ulf Gärdenfors, Mats Lindeborg* och *Magnus Wadstein* samt personalen vid *ArtDatabanken, Naturhistoriska Museet i Göteborg, Riksmuseet, Zoologiska museerna i Lund och Uppsala.*